

ماجرای پروتکل الحاقی

در موافقتنامه ژنو

(۷)

امیرفیض- حقوقدان

در آخرین بخش از موافقت نامه ژنو، تعهدی برای ایران منظور شده که متن آن چنین است:

«اقدامات شفاف سازو بنظارت بیشتر مورد توافق رابطورکامل به اجرا درآورد و پروتکل الحاقی درچارچوب اختیارات رئیس جمهور ومجلس شورای اسلامی تصویب وبه اجرا درآید»

چنانکه ملاحظه میفرمائید تعهد مزبورمشمول بردوبخش است:

یک بخش اینکه ایران اقدامات شفاف سازو بنظارت بیشتر مورد توافق رابطورکامل انجام دهد وبخش دیگر، پروتکل الحاقی را مجلس تصویب وبه اجرا درآورد.

احمالی در مورد بخش اول

از آنجا که سنگینی این تحریر متوجه پروتکل الحاقی است لذا با اشاره کوتاهی به بخش یکم به سراغ بخش دوم که تعهد ایران نسبت به پروتکل الحاقی است میرویم.

بخش اول تعهد ایران مشتمل بر سه مورد است:

یکی اقدامات شفاف سازی که سراپا مبهم است وباهیچ ضابطه ای همراه نیست

دوم نظارت بیشتر که آنهم نامعلوم است از نظر کیفیت.

سوم اینکه اقدامات شفاف سازی ونظارت بیشتر باید با توافق ۱+۵ و جمهوری اسلامی باشد یعنی اگر جمهوری اسلامی ویا ۱+۵ درکم وکیف شفاف سازی ونظارت توافقی نشود، موافقتنامه ژنو وراه حل جامع ومخلفات آن از دائره اجرا خارج میگردد و ۱+۵ درمسیرتحریم ها قرارخواهند گرفت.

از آنجا که درتحریرات ردیف بندی شده مشکل توافق طرفین در موافقتنامه ژنو مطرح شده لذا تجدید مطلع جایز نیست ومیرویم به سراغ قسمت دوم یعنی پروتکل الحاقی.

در موافقتنامه ژنو ایران متعهد شده <..... پروتکل الحاقی در چارچوب اختیارات رئیس جمهور و مجلس شورای اسلامی تصویب و به اجرا درآید>

پروتکل الحاقی یعنی چه

پروتکل به صورت جلسه ای گفته میشود که بعد از قرارداد و یا موافقتنامه تنظیم و به امضای طرفین میرسد و مفاد آن ملحق به قرارداد میشود.

بنابراین پروتکل الحاقی خود بخود معنایی ندارد مگر اینکه ذکر شود که پروتکل الحاقی کدام قرارداد است.

مانند پروتکل الحاقی به قرارداد ۱۹۲۱ - پروتکل الحاقی به کنوانسیون حقوق کودک - پروتکل کنوانسیون رفتار با اسرای جنگی و پروتکل الحاقی به معاهده منع گسترش تسلیحات اتمی.

اگر واژه پروتکل الحاقی در پایان یک قراردادی ذکر شود به معنای آن است که پروتکل الحاقی مربوط به همان موافقتنامه و یا قراردادی است که ذکر از پروتکل الحاقی دارد.

بکلامی دیگر چون در پایان موافقت نامه ژنو موضوع پروتکل الحاقی مطرح شده و ایران را در موقعیت متعهد قرارداده پس پروتکل الحاقی مربوط به موافقتنامه ژنو است.

اکنون باین پرسش مواجه میشویم که پروتکل الحاقی بموافقتنامه ژنو چیست؟ و چرا همراه متن موافقتنامه ژنو منتشر نشده است، و چرا هیچکس چیزی از پروتکل الحاقی نمیداند و چیزی را که هیچکس نمیداند چیست چگونه ممکن است مورد تعهد قرار گیرد؟

اینجاست که موضوع مذاکرات محرمانه نمایندگان ایران با ۱+۵ قابل طرح است که در همان روزهای نخست که موافقتنامه انتشار یافت آقای عراقچی گفت: <صورت جلسات ۴۰ صفحه ای محرمانه ای هم وجود دارد> آقای زیبا کلام هم گفت <من اعتقاد و ایمان دارم که توافق نامه دوم محرمانه ای وجود دارد و حاضریم به هریک از مشاوران رئیس جمهور و مشاور عالی آقای ظریف این حرفم را ثابت کنم>.

درخواست نمایندگان ایران در جلسه نخست که مذاکرات محرمانه باشد نشان از این است که نمایندگان ایران با فکرو طرح مذاکرات محرمانه آغاز به کار کرده اند.

اظهارات آقای اوباما و کری و خانم شرمن نسبت به مسائلی که در موافقتنامه ژنو نیست علامتی است که اگر در موافقت نامه ژنو نیست پس در پروتکل الحاقی موافقت نامه ژنو هست.

یکی از موضوعات وابسته به مذاکرات ۱+۵ و ایران مذاکرات پشت پرده است چنانکه هم امروز خبر رسید که ویلیام برنز معاون وزیر خارجه آمریکا از اصلی ترین چهره های مذاکرات پشت پرده تهران و واشنگتن در مذاکرات ۱+۵ دروین شرکت خواهد کرد.

مذاکرات یشت بر ده، مقدمه ای است برای پروتکل الحاقی.

یکی از مهمترین خصوصیات قرارداد های حقوقی بکاربردن عبارت وواژه هائی روشن با مبتدا و خبرهائی که تداخل موضوعات و نامها را موجب نشود مگر اینکه تنظیم کننده متن قرارداد خاصا نظر بر ایجاد ابهامات و سوء استفاده از تداخل موضوعات داشته باشد و این موضوعی است که در موافقتنامه ژنو کاملا مطرح بوده است.

شیطنت دیگر در موافقتنامه ژنو

آقای عراقچی مدعی است که مقصود از پروتکل الحاقی که در موافقتنامه ژنو اشاره شده پروتکل الحاقی به معاهده بین المللی منع گسترش تسلیحات اتمی است.

برداشت ایشان درست نیست به دلایل زیر:

❖ هیچ مانع و یا اشکالی نداشت در عبارت «پروتکل الحاقی» اضافه میشد که پروتکل مربوط به معاهده بین المللی منع گسترش تسلیحات اتمی است و نمیشود گفت تهیه کنندگان موافقتنامه که آمریکائی ها بوده اند در معرفی پروتکل الحاقی سهل انگاری کرده اند.

❖ پروتکل الحاقی منع گسترش تسلیحات اتمی را در سال ۲۰۰۳ دولت وقت ایران امضا کرد ولی مجلس از تصویب آن خودداری نمود، و در جلسه مجلس سخت به پروتکل الحاقی منع گسترش اعتراض شد. چرا که، کنوانسیون الحاقی دامنه جستجو و بازرسی اتمی آژانس اتمی در هر نقطه کشور را شامل میشود و در نتیجه تمام فعالیت های نظامی و صنعتی کشور هم میتواند بنا بر خواست آژانس مکرر در مکرر بازرسی بشود و ایران هم متعهد است که دسترسی بازرسان آژانس به هر نقطه ایران که آژانس بخواهد را فراهم کند.

یکی از نمایندگان مجلس اسلامی هنگام طرح پروتکل الحاقی گفت این پروتکل حتی اجازه میدهد که از سعد آباد تا کاخ ریاست جمهوری مورد بازرسی قرار گیرد و این خلاف حق حاکمیت ملی است علاء الدین بروجردی گفت مادر مجلس به رد پروتکل الحاقی رای دادیم.

دو تن از نمایندگان مجلس اسلامی در جلسه ۲۵ مهرماه سال ۹۲ گفته جالبی دارند که محتوای آن مورد استناد این تحریر است.

آقای کوچکی گفته است «پذیرش و یا عدم پذیرش پروتکل الحاقی به عهده مجلس است و تیم مذاکره کننده نباید از طرف مجلس قولی به ۱+۵ بدهد».

آقای مسعود حقیقت پور نایب رئیس مجلس گفته «مسئله مقامات ایرانی مذاکره کننده در مذاکرات با گروه ۱+۵ مواردی نظیر پروتکل الحاقی را قبول نخواهند کرد و مسلما به آن سمت نخواهند رفت».

سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مجلس گفت «مجلس به هیچ عنوان در مرحله فعلی پروتکل الحاقی را نخواهد پذیرفت».

اظهارات آقایان مذکور که قبل از انتشار موافقتنامه ژنو بوده و مسلماً ۱+۵ هم از آن مطلع بوده دلیل قاطعی است که اشاره موافقتنامه ژنو به «پروتکل الحاقی» ارتباطی به پروتکل الحاقی عهدنامه گسترش تسلیحات اتمی ندارد و دقیقاً مربوط به موافقت نامه ژنویعی مرتبط با مواردی است که ضمیمه موافقت نامه ژنو میباشد.

دفاع وزارت خارجه جمهوری اسلامی این است > ۱۱ کشور پروتکل الحاقی عهدنامه گسترش سلاح اتمی را پذیرفته اند< آیا بین این ۱۱ کشور آمریکا و اسرائیل و انگلیس و فرانسه هم هست؟؟

تعهد باطل و آثار آن

چنانکه ملاحظه دارید در آخرین بند از موافقت نامه ژنو نمایندگان جمهوری اسلامی که ماموریت مذاکره با ۱+۵ را داشته اند تعهد کرده اند که > پروتکل الحاقی در چارچوب اختیارات رئیس جمهور و مجلس شورای اسلامی تصویب و به اجرا درآید<

این تعهد باطل است زیرا اصل استقلال قوای سه گانه اجازه نمیدهد که قوه مجریه ایجاد تکلیف آنهم تکلیف الزامی برای مجلس فراهم کند تاچه رسد که نماینده قوه مجریه برای مذاکره با ۱+۵ برای رئیس جمهور و مجلس، تعهد تصویب و اجرای موافقت نامه و پروتکل الحاقی را پیشا پیش وبدون اینکه مجلس آگاه باشد بدهد. ماهیت حقوقی این تعهد رسا گر دوزدن مجلس تشخیص مصلحت و شورای نگهبان و در واقع کل قانون اساسی جمهوری اسلامی است.

آثار تعهد باطل

اگر جمهوری اسلامی از حق بطلان تعهد نمایندگانش در رابطه با تعهد ایجاد تکلیف برای مجلس استفاده فوری میکرد، شرط مزبور نمیتوانست در جایگاه تعهد قرار گیرد مگر پس از رسیدگی ولی اکنون تعهد مزبور در کنار سایر تعهدات جمهوری اسلامی در موافقتنامه ژنو، موجودیت اعتباری یافته، با واکنش آمریکا و ۱+۵ برادامه تحریم ها و سنگین تر کردن آنها موجه خواهد شد.

استفاده از حق ابطال تعهد نمایندگان جمهوری اسلامی نسبت به مورد یاد شده امری فوری است یعنی به مجرد آگاهی جمهوری اسلامی باید ابطال آن از سوی جمهوری اسلامی اعلام میگردد و عدم استفاده از حق مزبور، شرط و تعهد را تنفیذ شده ساخته است.

ایراد ایران به عدم صلاحیت نمایندگان ایران در ایجاد تکلیف برای مجلس یک ایراد حقوقی است و تخلف از مواد و تعهدات موافقتنامه ژنو محسوب نمیشد، اگر بلافاصله پس از انتشار متن موافقت نامه، از سوی ایران ایراد مزبور عنوان میگردد و ایران خواستار پروتکل الحاقی میشد که نقص حقوقی تعهد بالا را برطرف کند (درست کاری که در مورد قرارداد ۱۹۲۱ شد) جلوی یک فساد آشکار و بهانه و شیطننت موافقتنامه ژنو ممکن بود گرفته شود ولی اکنون علاوه بر اینکه موافقت های محرمانه رابعنوان پروتکل الحاقی قابل طرح ساخته این زمینه را فراهم نموده که مجلس ایران و رئیس جمهور آن ناچار است که اصل موافقتنامه را هم تصویب کند یا عواقب آن که حمل بر مخالفت با موافقتنامه است را هم تحمل کند.

درحالیکه نگرانی آمریکا و ۱+۵ از همان ابتدای مذاکرات براین پایه بود که مجلس اسلامی با موافقتنامه ژنو برخورد خواهد کرد و بهمین دلیل نام موافقتنامه ژنو رابه تصمیم مشترک تبدیل ساختند و شیخ حسن روحانی و سید علی خامنه ای در تحقق این خواست آمریکا سنگ تمام گذاشتند و باپیام سیدعلی بوسیله علی لاریجانی نظر آمریکا تامین شد.

هرج و مرج و شلنگ اندازی نمایندگان ایران

سند نمایندگی نمایندگان ایران مذاکره با کشورهای ۱+۵ در رابطه با تحریم های شورای امنیت و مسائل هسته ای است نه ایجاد تعهد برای کشور، تعهد برای کشور زمانی حجت است که تمام مراحل پیش بینی شده در قانون اساسی بطور کامل رعایت شده باشد.

حد حکم نمایندگی نمایندگان کشور بسیار مهم است نه تنها برای کشور بلکه برای خود نمایندگان چرا که اگر خارج از محدوده نمایندگی اقدامی بنمایند مسنول هستند متاسفانه روال کار و تنظیم موافقتنامه ژنو حکایت از تنفید اقدامات فضولی و خودسرانه نمایندگان جمهوری اسلامی از طرف سید علی و شیخ حسن را دارد.

نمایندگان جمهوری اسلامی از هرج و مرج ناظر بر روابط نمایندگی خودشان استفاده کرده و خود را صالح برای مذاکره و تصمیم و عقد قرارداد نسبت به هر مسئله سیاسی با ۱+۵ میدانند و این شلنگ اندازی بجائی رسیده که خود را آماده مذاکره با برنز معاون وزیر خارجه آمریکا برای موضوع داعش و عراق اعلام کرده اند و اگر آمریکا لازم بداند ریش جمهوری اسلامی را در مسئله عراق به موافقتنامه ژنو گره خواهند زد.

در موافقت نامه ژنو جمهوری اسلامی به کرات متعهد رفع نگرانی و تامین رضایت ۱+۵ شده است (در تحریرات قبلی موضوع رفع نگرانی ۱+۵ و تعهد ایران مطرح شده است) جمهوری اسلامی برای تامین رضایت و رفع نگرانی آمریکا به رخفتی تن داده است و دخالت در موضوع عراق و داعش هم میتواند یکی از همان ها باشد.